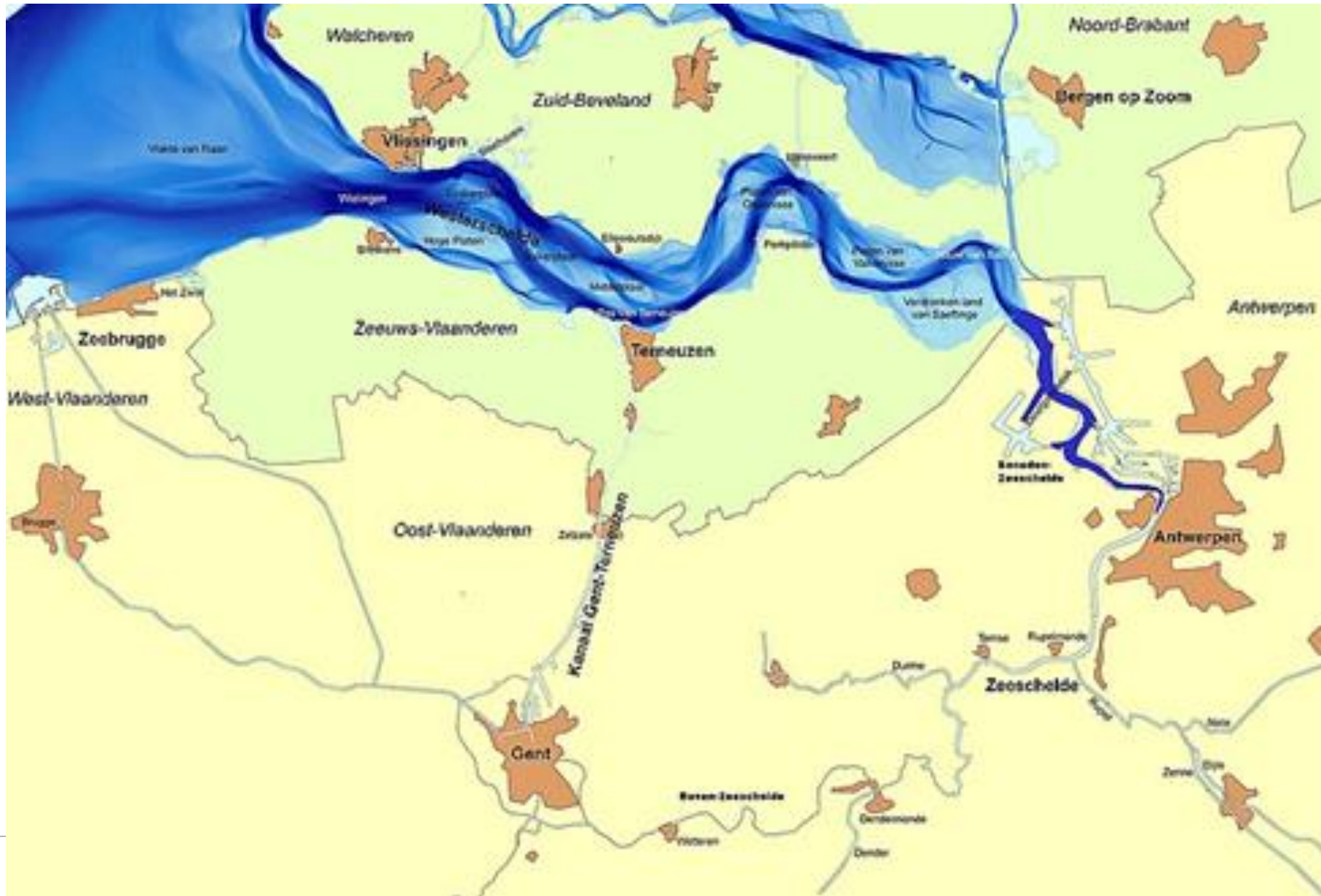
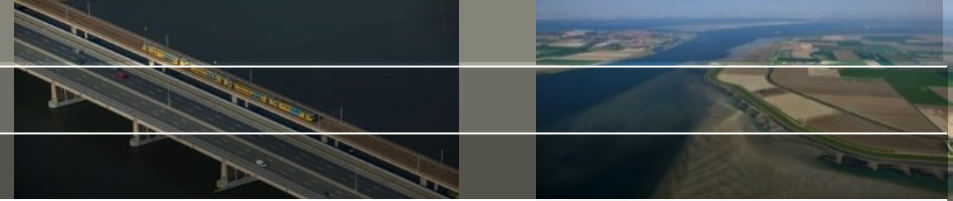

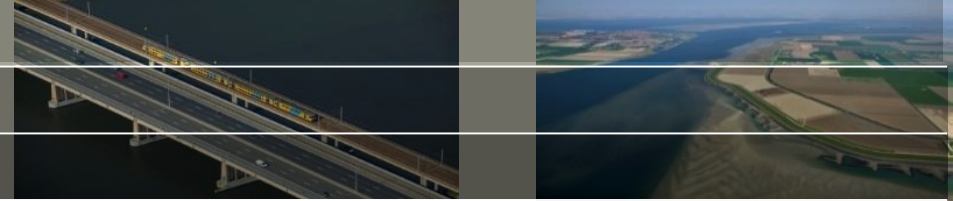

Sedimentbeheer kan de veerkracht van het Schelde estuarium vergroten

Marcel Taal

Estuarium: Inclusief monding, tot Gent

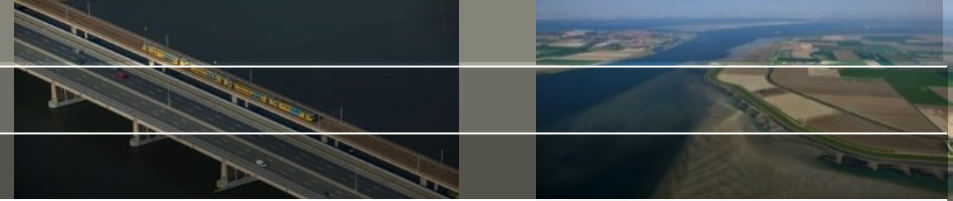
- Samenwerking in het Schelde-estuarium
- Grootschalig gedrag: getijslag (hoog op agenda)
- Lange termijn bodemontwikkeling / trends
- Sedimentbeheer is belangrijk (en logisch)

Gezamenlijk beheer (en beleid!) in Schelde- estuarium

Schelde-estuarium nu

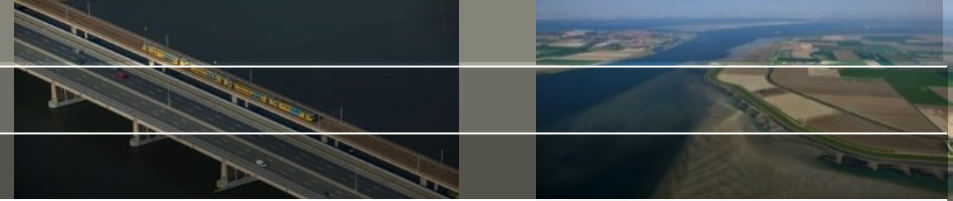
- Politiek en maatschappelijk
  - * In Nederland gedomineerd door debat over natuurherstel
  - * Vlaanderen: veiligheid en natuur Zeeschelde via Sigmoplan; vergunningen voor vaarwegbeheer (historisch beladen issue)

We komen wel ergens vandaan.....

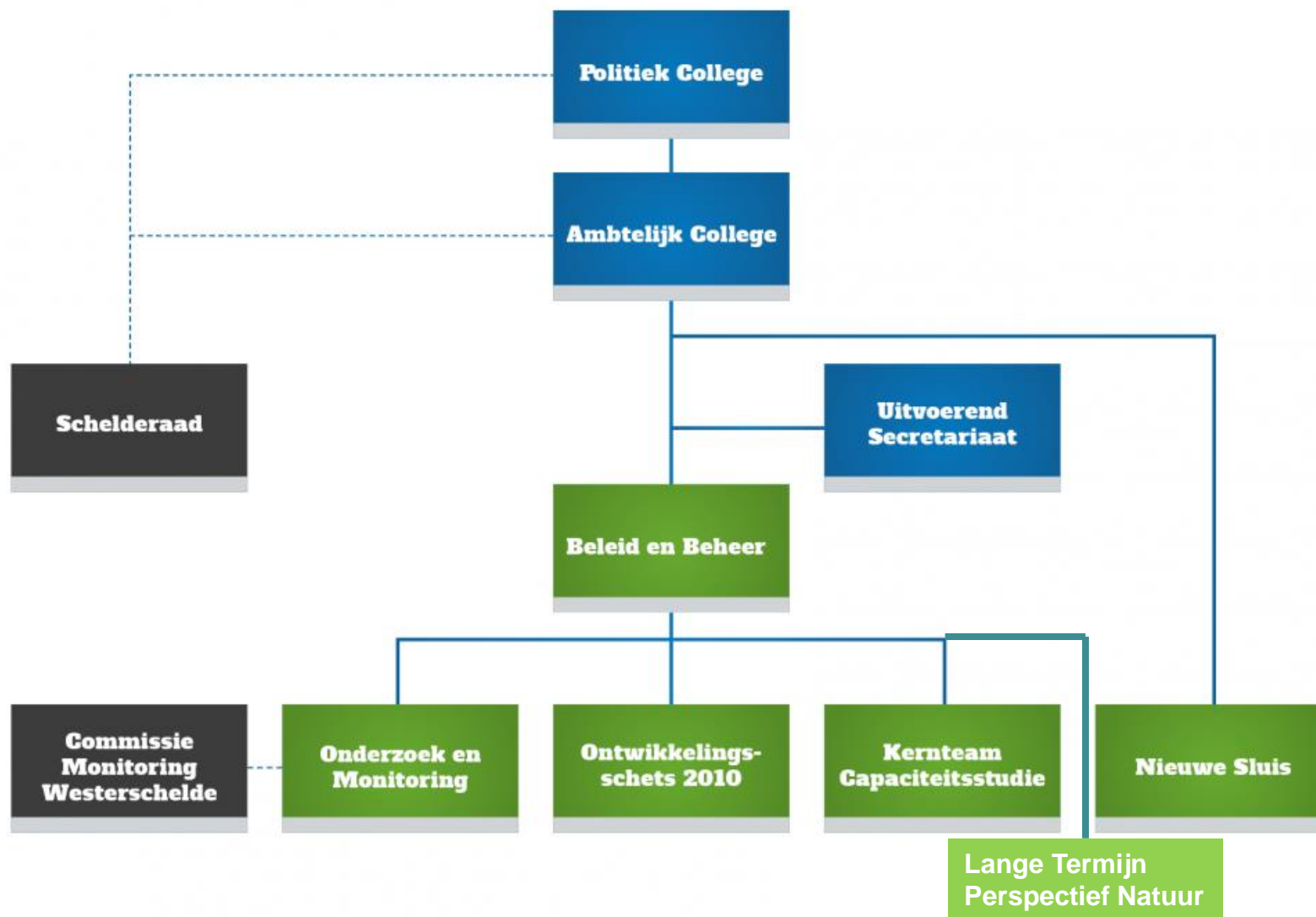

Schelde-estuarium nu

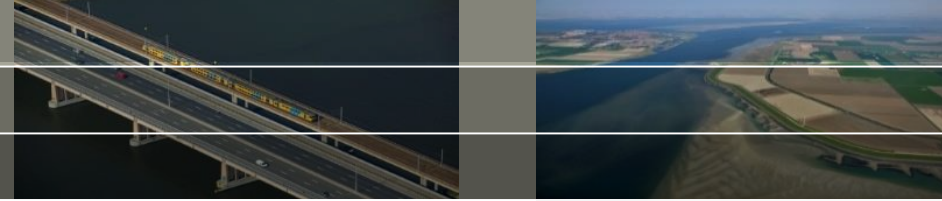
- Politiek en maatschappelijk
  - * In Nederland gedomineerd door debat over natuurherstel
  - * Vlaanderen: veiligheid en natuur Zeeschelde via Sigmoplan; vergunningen voor vaarwegbeheer (historisch beladen issue)
- **Beheer**
  - * Verdrag gezamenlijk beleid en beheer
  - * Goed functioneren VNESC, vooral gericht op consensus NI-VI

Hoe is de samenwerking georganiseerd?

Schelde-estuarium nu

- Politiek en maatschappelijk
  - * In Nederland gedomineerd door debat over natuurherstel
  - * Vlaanderen: veiligheid en natuur Zeeschelde via Sigmoplan; vergunningen voor vaarwegbeheer (historisch beladen issue)
- Beheer
  - * Verdrag gezamenlijk beleid en beheer
  - * Goed functioneren VNESC, vooral gericht op consensus NI-VI
- Begrip van het systeem
  - * Ruim onderzoek, maar estuaria zijn erg complexe systemen
  - * Kennis functioneren nodig om doelen te bepalen en uit te werken
  - * kennis nodig van effecten ingrepen, want moet gericht op doelen

Where to go?

What can we do?

An aerial photograph showing a coastal landscape. A large body of water, likely a bay or estuary, is on the left. A prominent dike runs along the coast, separating the water from a large area of agricultural fields. The fields are divided into various colored plots, some green and some brown. In the background, a town or village is visible. The sky is clear and blue.

Grootschalig gedrag: getijslag

en de relatie met slibhuishouding,
vooral in de Zeeschelde

Waarom dat onderwerp getijslag?

Niet goed voor veiligheid

- Hoogwater ↑ (ca. 60 cm/eeuw Antwerpen) -> investeringen
- Als bochten geulen eroderen -> ook extra kosten

Niet goed voor toegankelijkheid

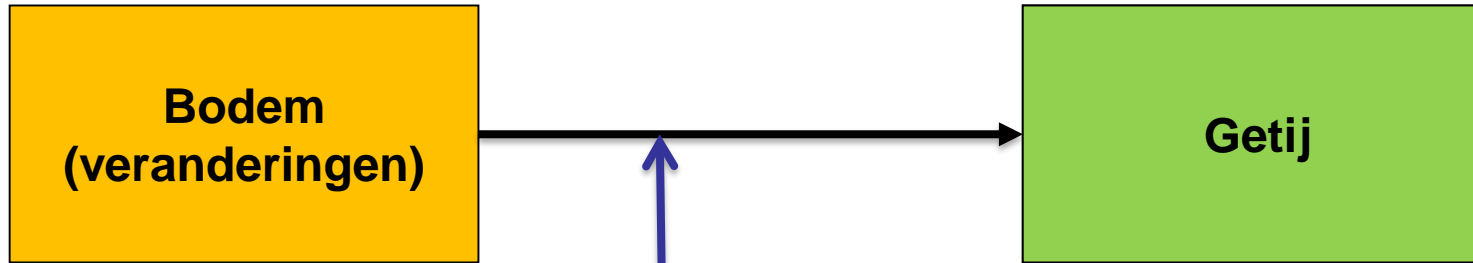
- Dwarsstromingen tijdens springtij sterker
- Laagwaterniveau ↓ (ca. 20 cm/eeuw Antwerpen)

Niet goed voor natuurlijkheid

- Invloed op platen, slikken, schorren, meer energie
- Kan leiden tot meer import slib, laat de Eemsrivier zien.
Vooral van belang voor de Zeeschelde

+: Weerspiegelt lange termijn evolutie estuarium, kan goed gemeten worden, geeft zo beeld over 'duurzaam'

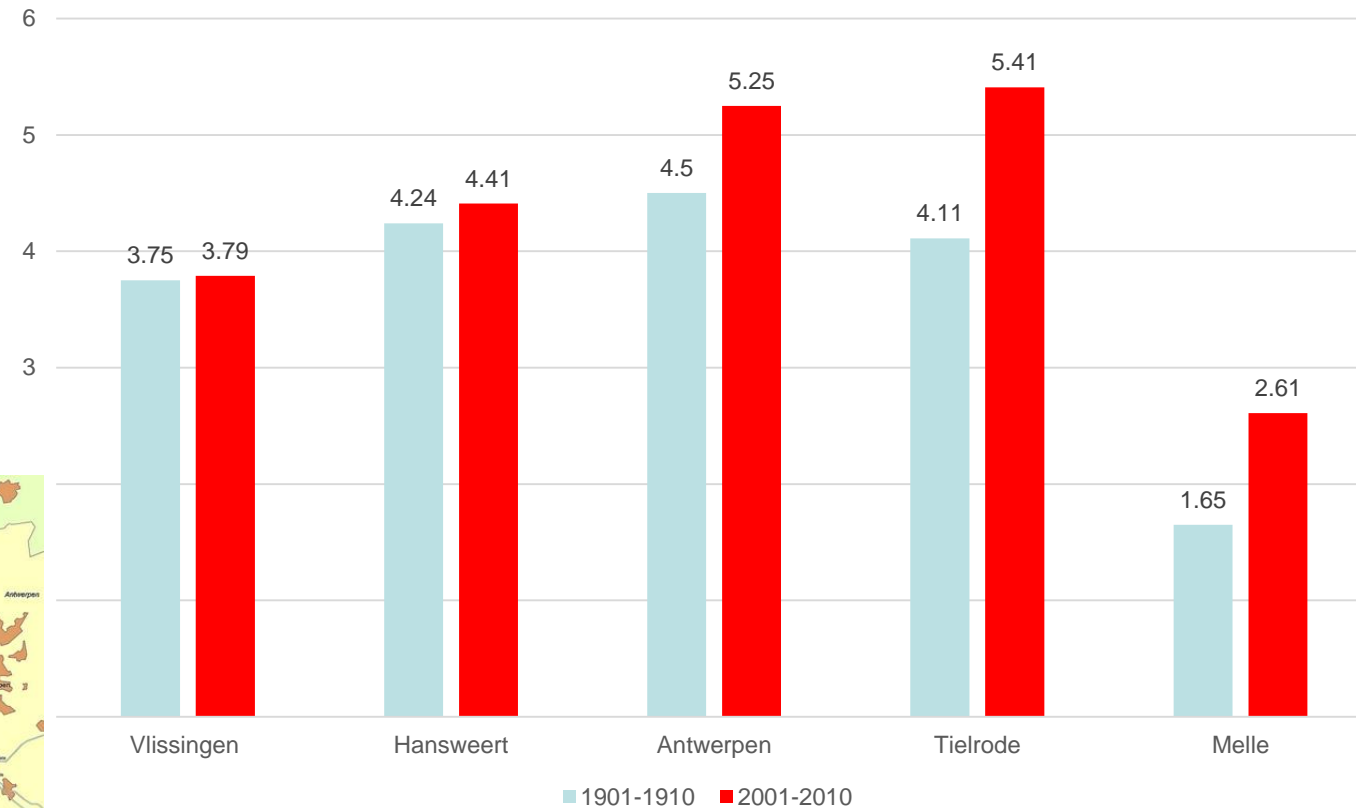
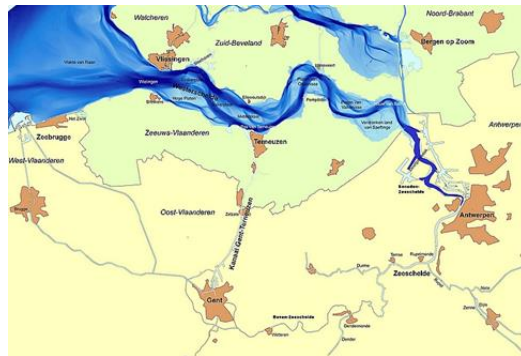
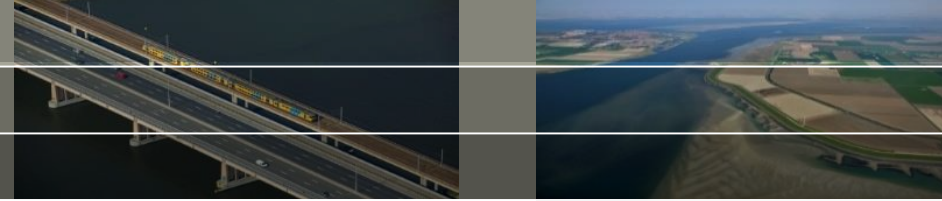
Getij-indringing bepaald door de bodem

- Doorstroomoppervlakte (geulen)
- Intergetijdengebied
- Bodemwrijving
- Geometrie (trechtersvorm)

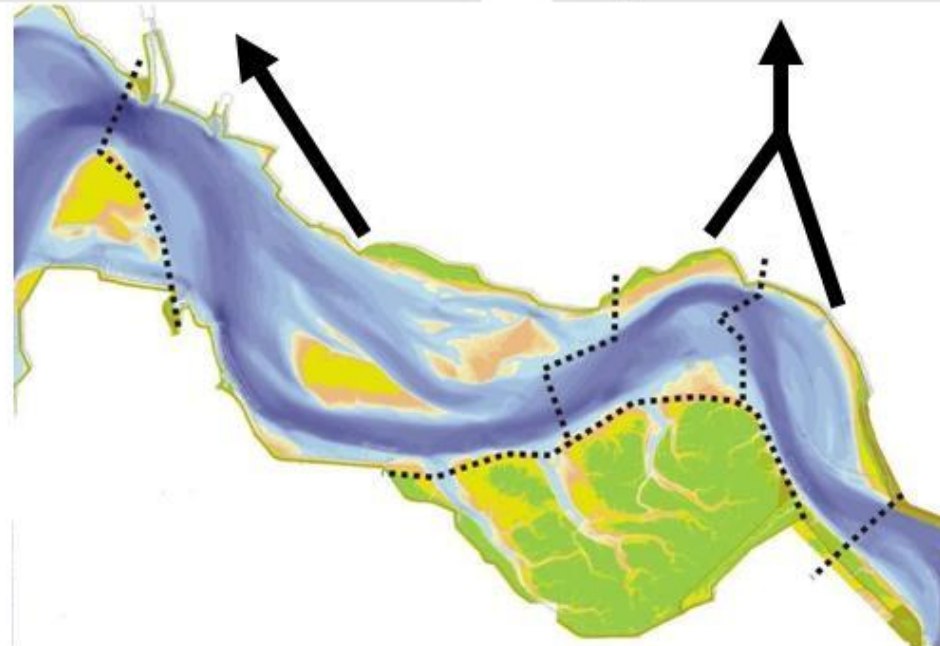
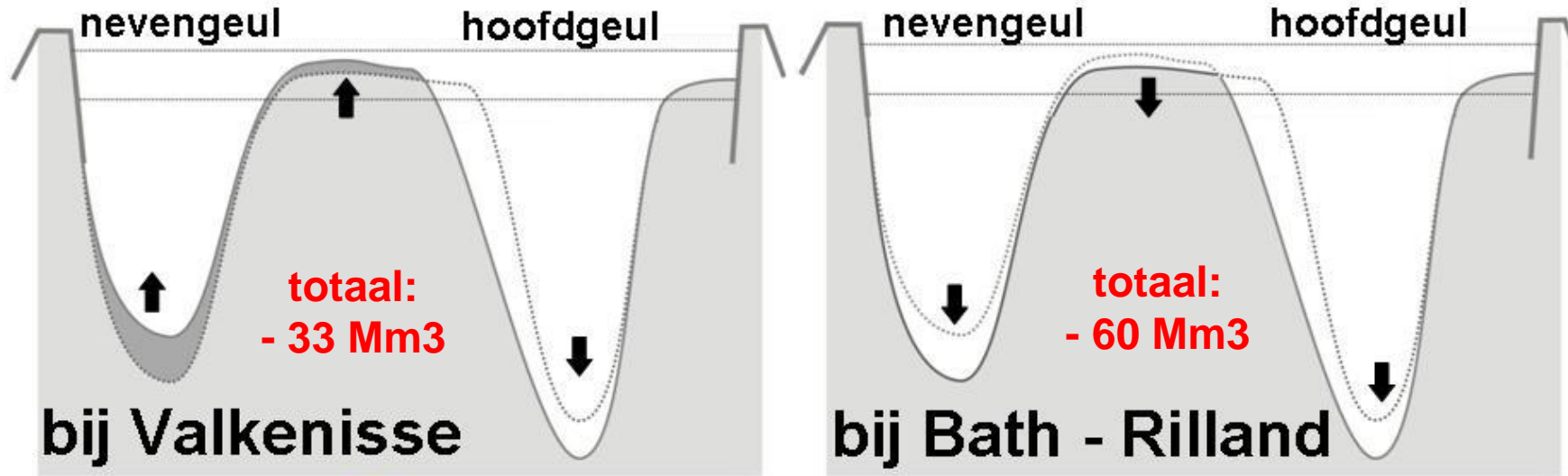

Belang onderwerp getijslag

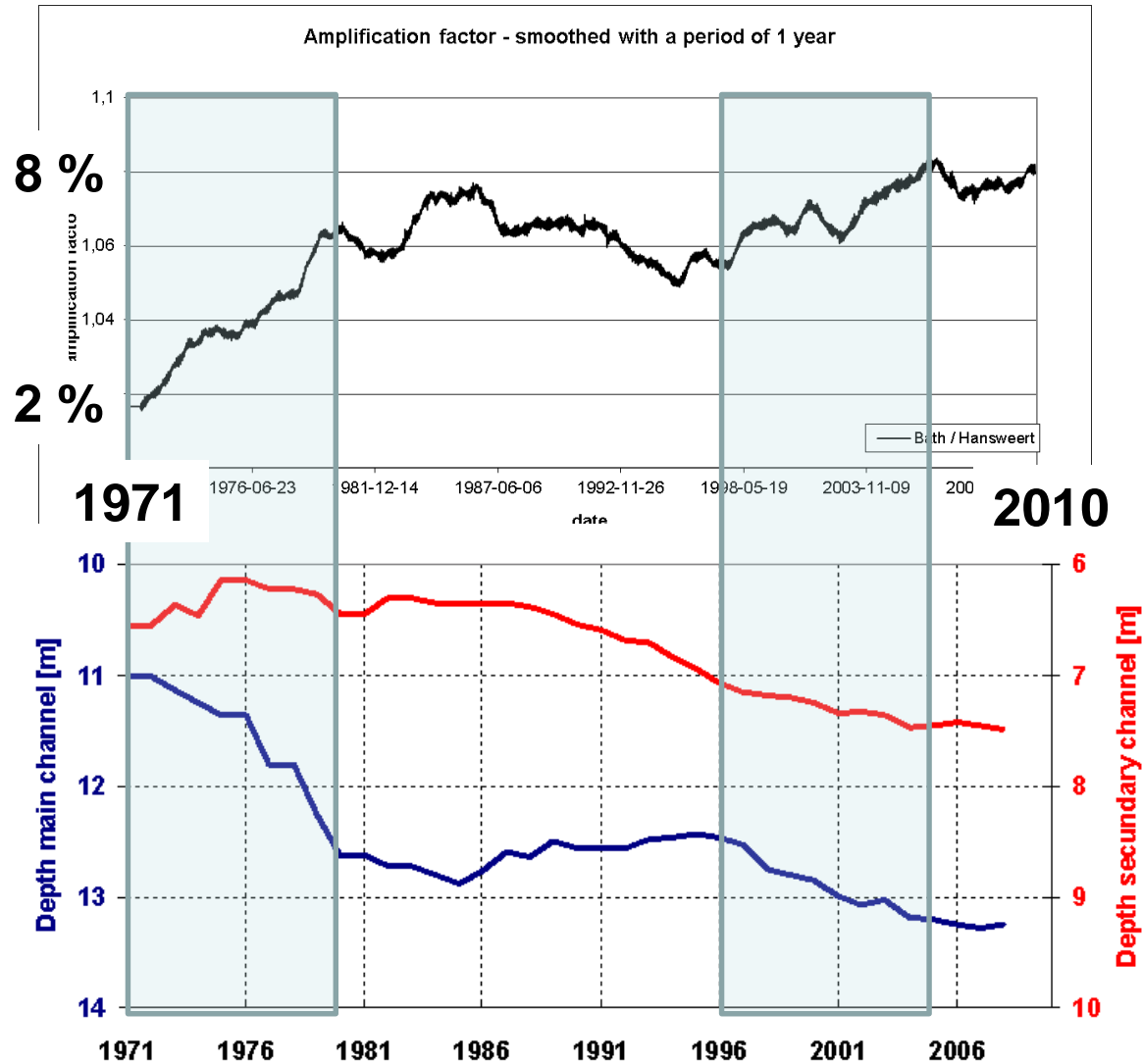
- Grootste uitdaging in de Zeeschelde
- We weten: geulomvang belangrijkste factor laatste 50 jaar
- Er is weinig ruimte voor beperken geulomvang voorbij Hansweert

Ontwikkeling bodem na 1955

.... 1955
— 2008

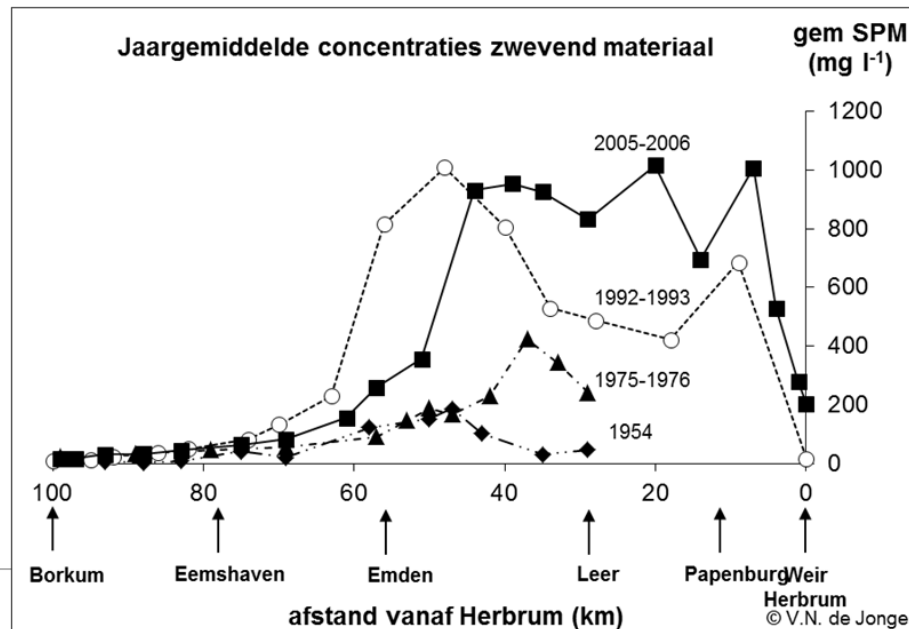
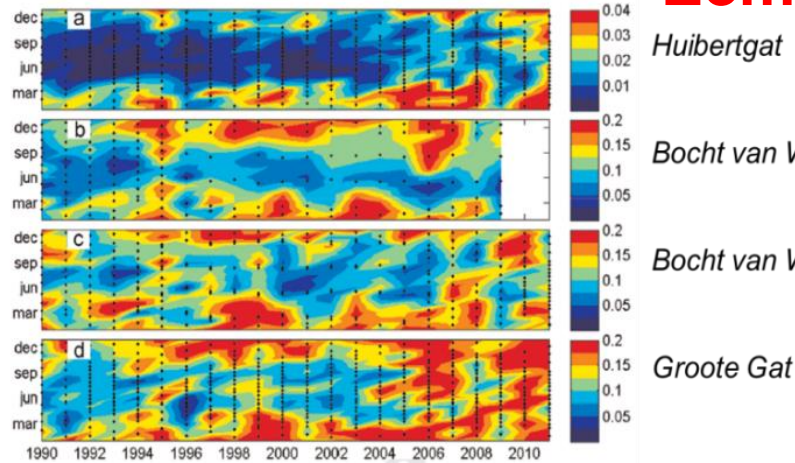
Ontwikkeling getij en geulen Hansweert - Bath

Getij en slib....: Vermijd situatie Eemsrivier

Eems-Dollard

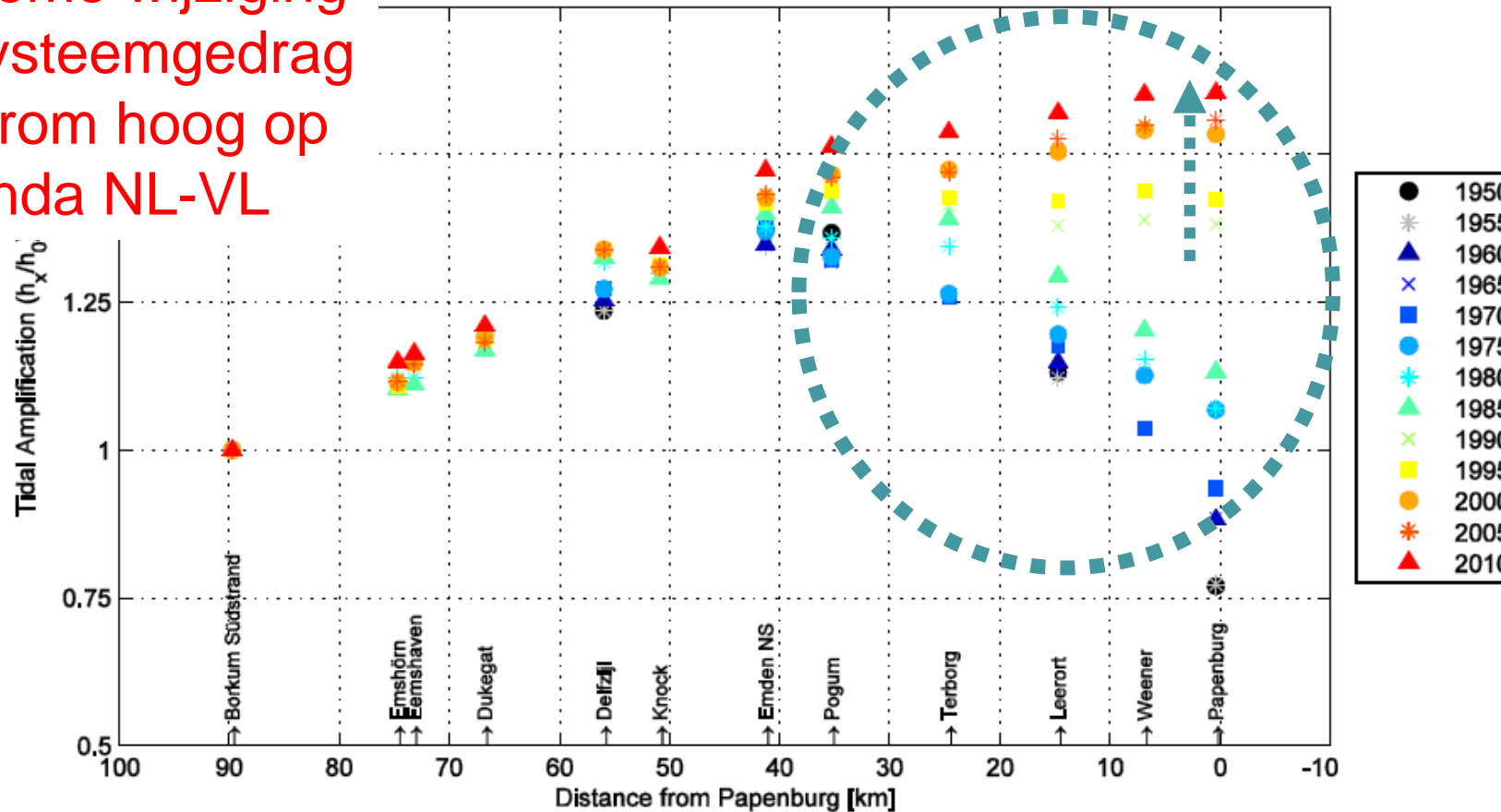
Eemsrivier

- Zuurstofarm
- Geen algenproductie
- Veel baggeren
- Getij opgeslingerd

Eems estuarium: getij 1950 - 2010

Extreme wijziging
in systeemgedrag
Daarom hoog op
agenda NL-VL

Estuarium: NL / D   Getijderivier: D

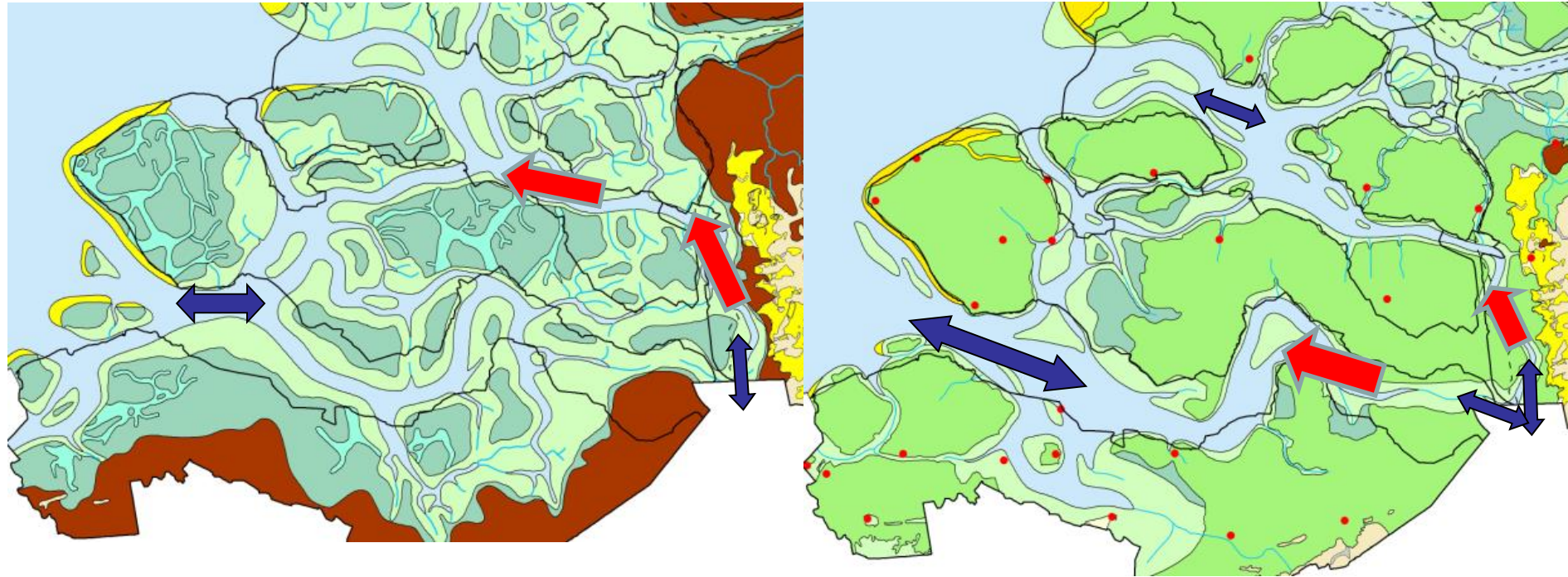
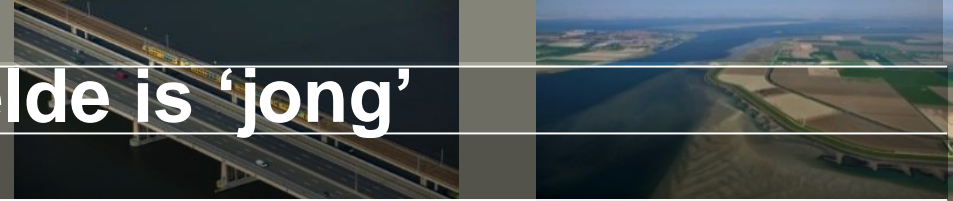
An aerial photograph of a coastal region. On the left, a large body of water (likely a bay or estuary) is visible. In the background, a town with red-roofed buildings is situated on a peninsula. The foreground and middle ground are dominated by a large, flat area of agricultural land, divided into various colored plots (green, brown, tan). A prominent feature is a long, narrow strip of land or dike that runs parallel to the water, with several small structures or wind turbines along its length. The overall scene depicts a complex landscape of water, urban development, and agriculture.

Lange termijn trends bodem

Ontwikkelingen, oorzaken?

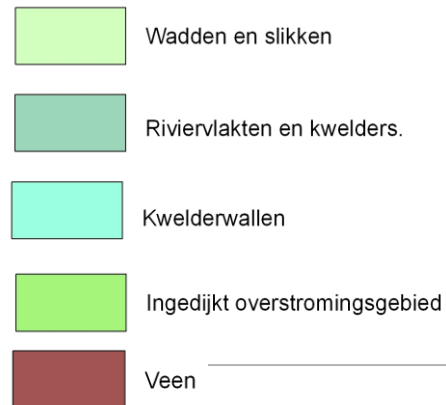

Langlopende trends: Westerschelde is 'jong'

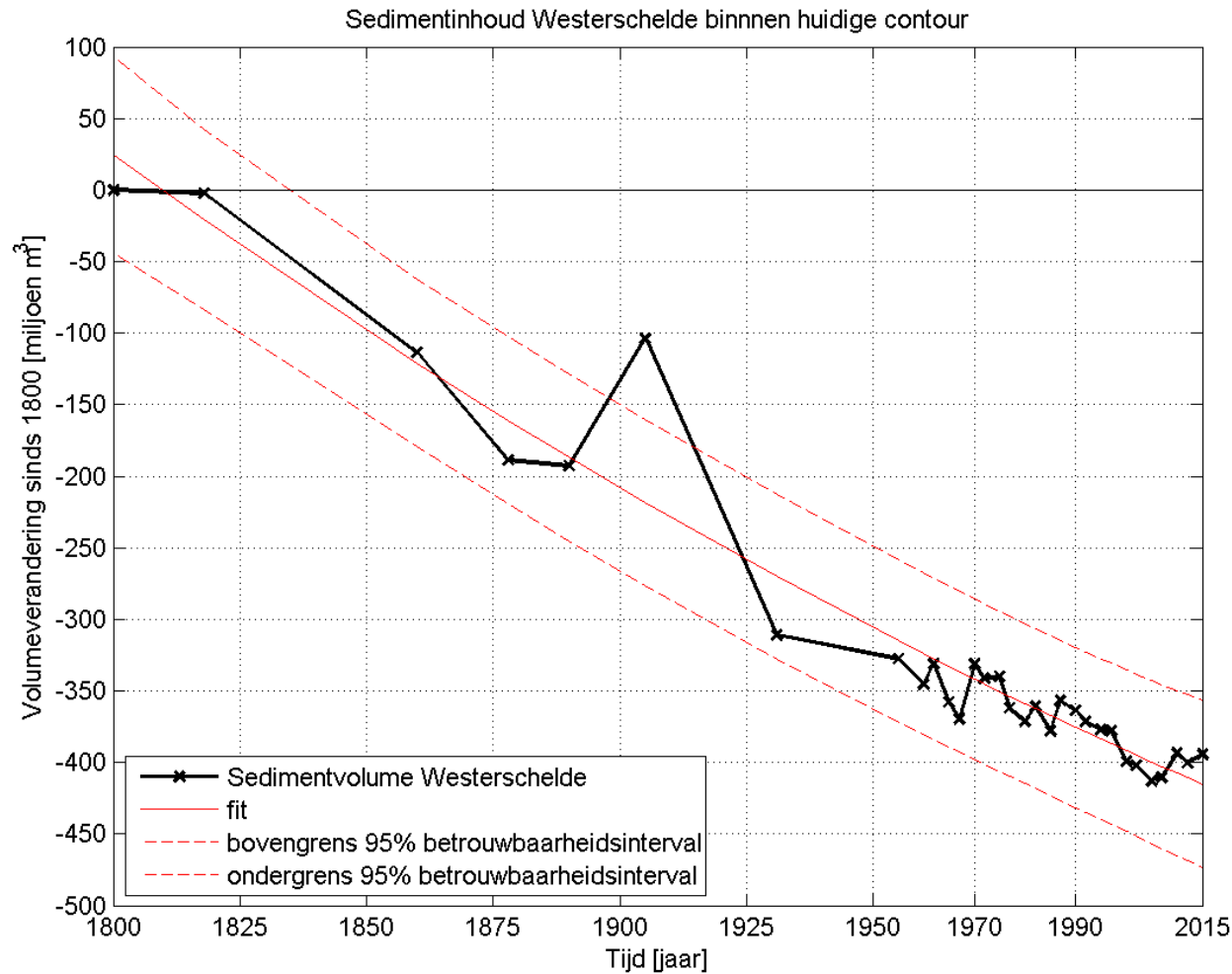

800 AD

1500 AD

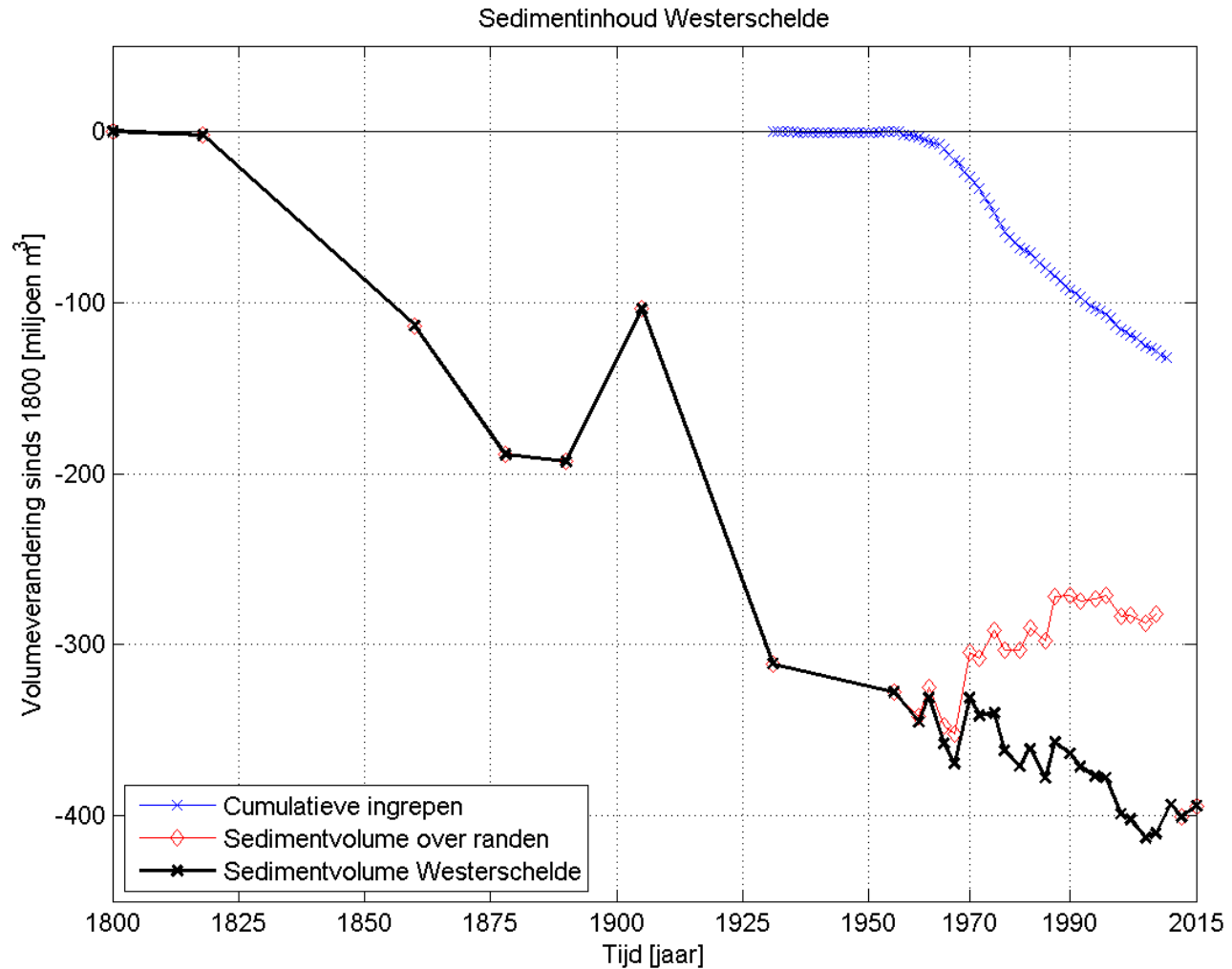

Sedimentvolume Westerschelde van 1800 tot 2015 (binnen huidige contour, zonder Saeftinge)

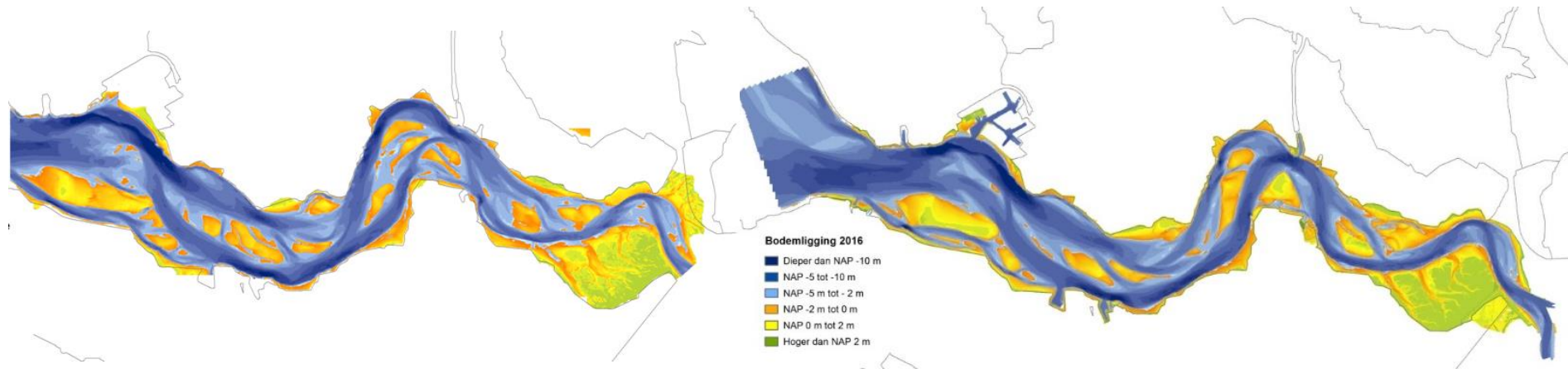
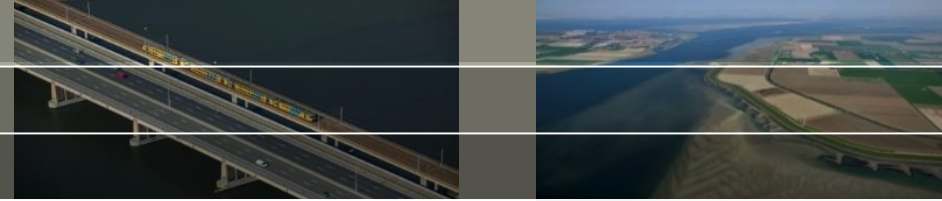

Onttrekkingen na 1955: export wordt import....

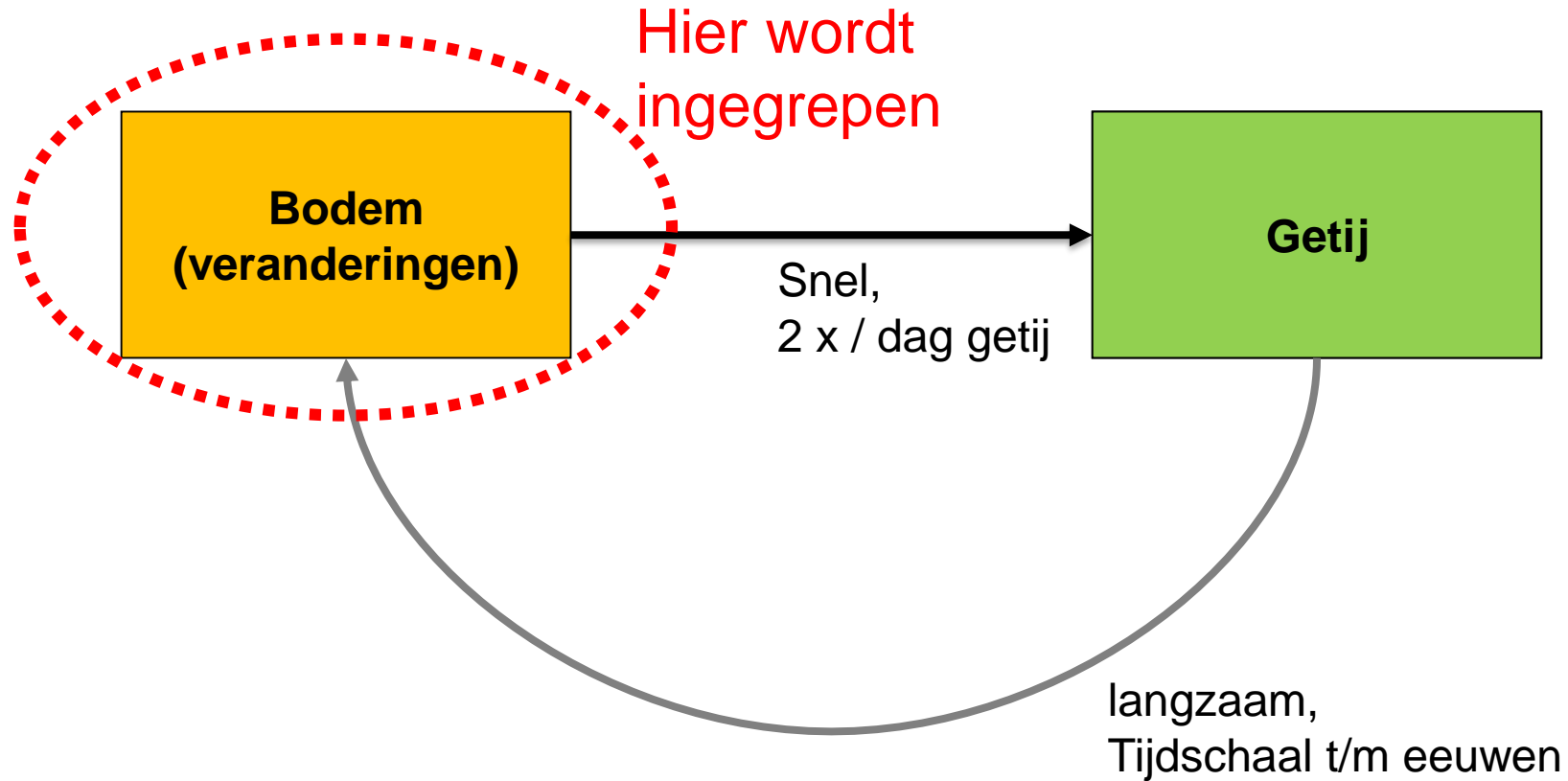

Westerschelde 1955 en 2016

- **Steeds meer typische ‘trechtersvorm (al voor 1955)**
Dit gaat niet veel wijzigen
- **‘Elkaar ontwijkende’ geulen tussen de dijken (kracht van getij)**
De kracht van het water zoekt de ruimte die ze krijgt
- **Leidt tot logische keuzes voor ligging vaargeul (onderhoud)**
Ook dit gaat niet veel wijzigen
- **Geulen steeds meer ‘gefixeerd’ huidige locaties, afnemende migratie plaatgebieden ook (trends)**
... en hoe gaat dat verder?

Getij-indringing bepaald door de bodem

An aerial photograph showing a coastal landscape. A large body of water is on the left, separated from the land by a dike. The land is divided into various agricultural fields, some green and some brown. A small town or village is visible in the distance on the left. The sky is clear and blue.

Sedimentbeheer belangrijk(st)

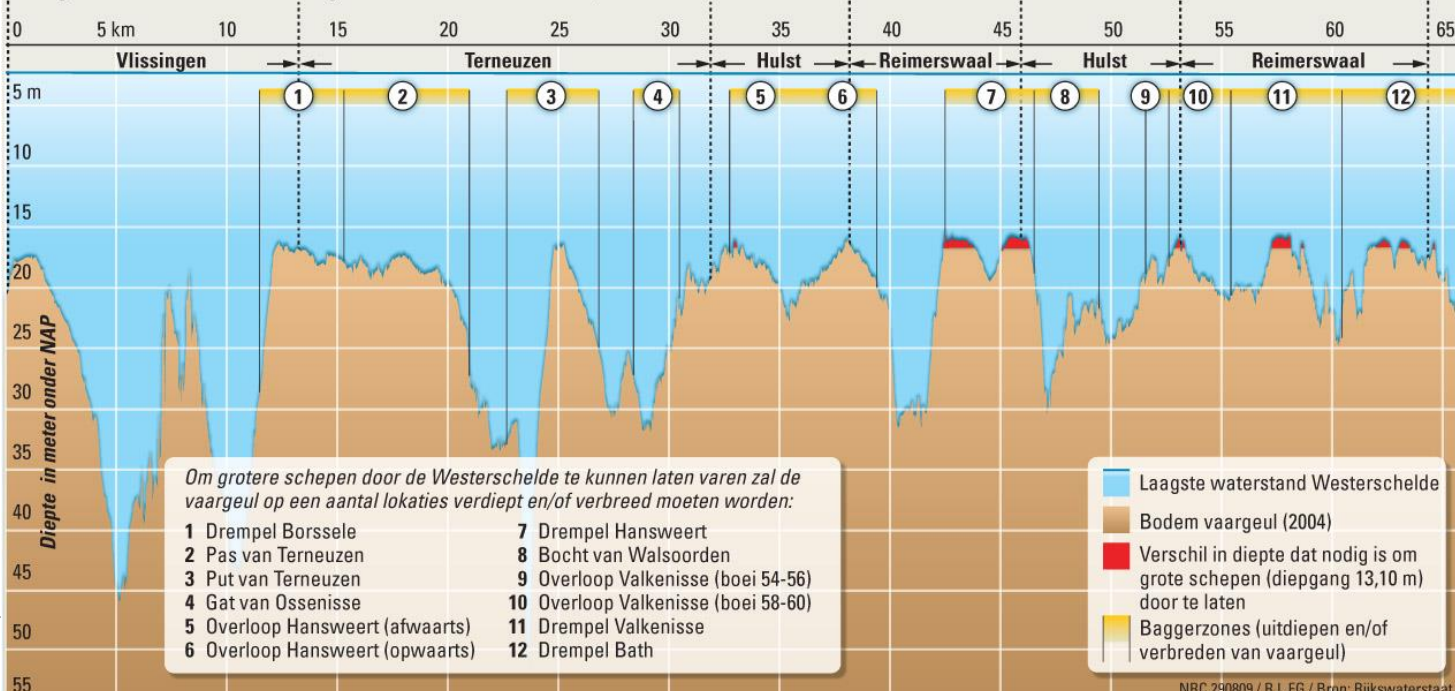
Naast impact op getij, ook direct gericht op arealen intergetijdegebieden

Vaargeul Westerschelde moet op 12 plekken dieper of breder

Lengtedoorsnede door de vaargeul van de Westerschelde, in kilometers

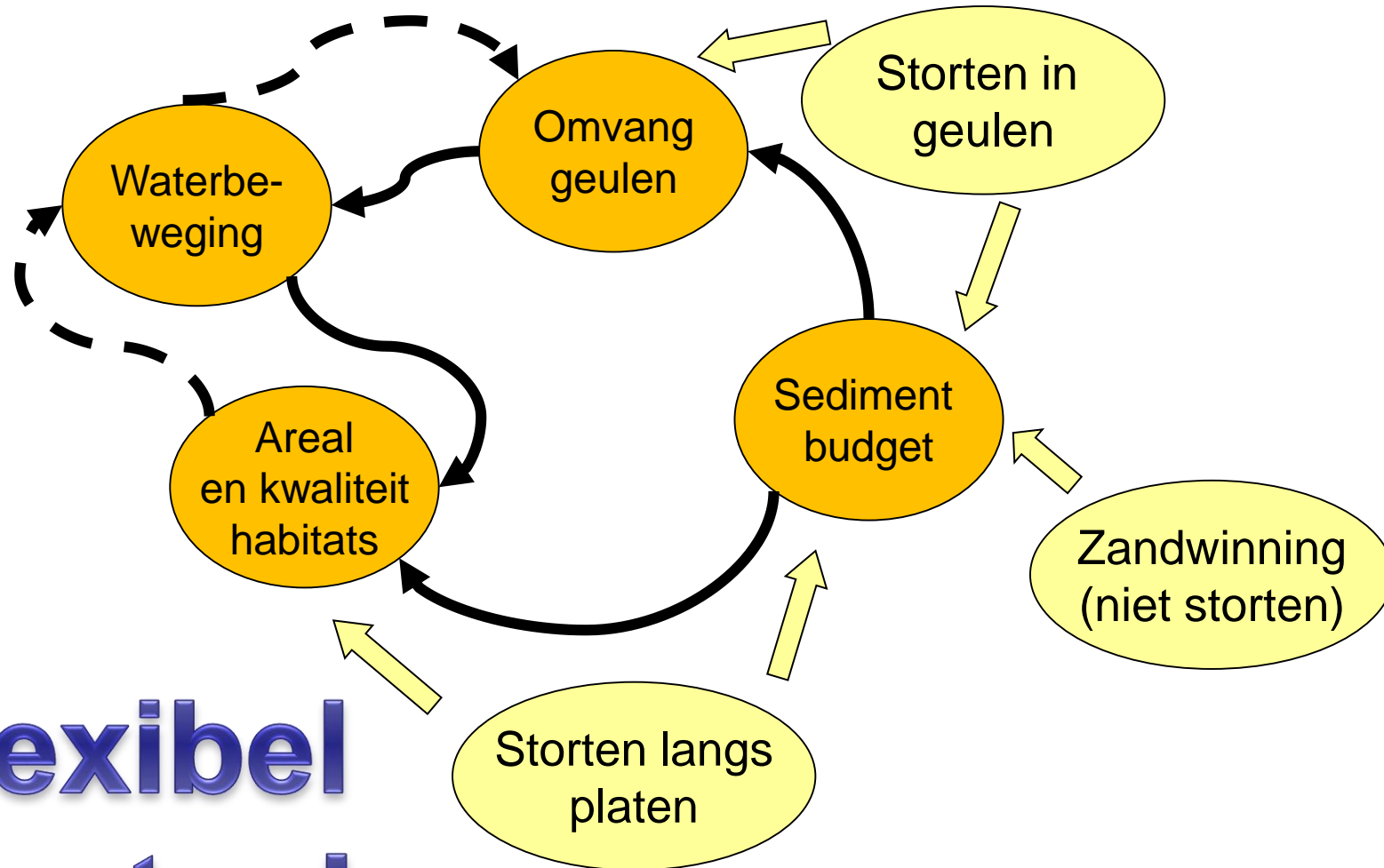

Zijn ingrepen groot of klein?

Menselijke ingrepen in zand en slib zijn WEL groot

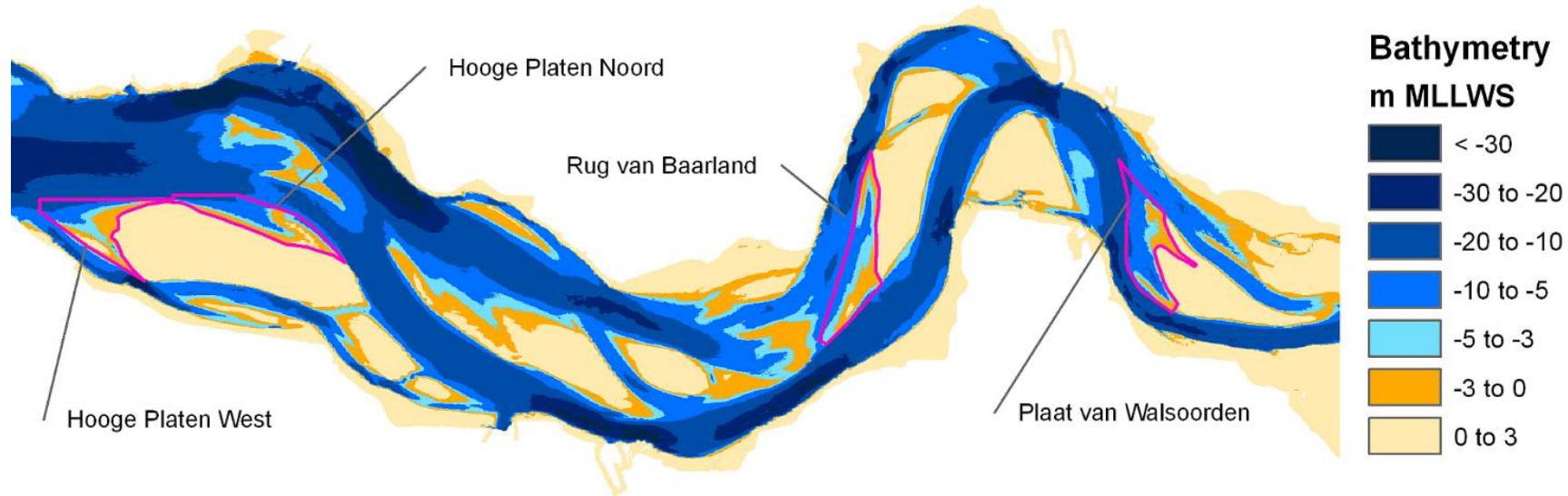
- **Door het water:** Jaarlijks plm 1 miljoen m³ sediment over grenzen Westerschelde
- **Door de mens:** Jaarlijks plm 10 miljoen m³ sediment verplaatst (voor vaarweg, vooral zand);
Daarbij nog onderhoud van havenbekkens (veel slib)

Sedimentbeheer moet altijd (als je baggert)

**Flexibel
Storten!**

Sinds 2010 reguliere plaatrandstortingen : Vier locaties, gebruik in 'flexibel storten'

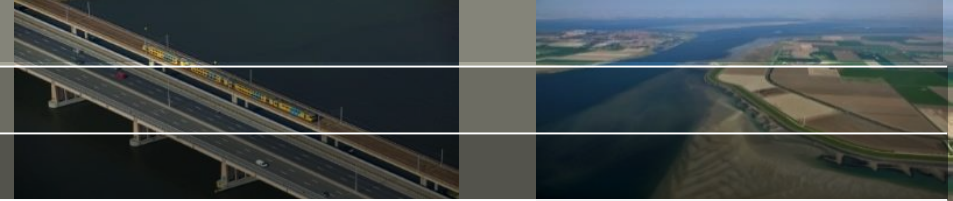
Belangrijk in vergunningverlening. In MER werden effecten van Derde Verdieping daardoor 'beperkt'

- Creatie ecologisch waardevol areaal: meest milieuvriendelijk
- Bilaterale groep beheerders monitort en stuurt strategie bij
- Wetenschappelijke controle:

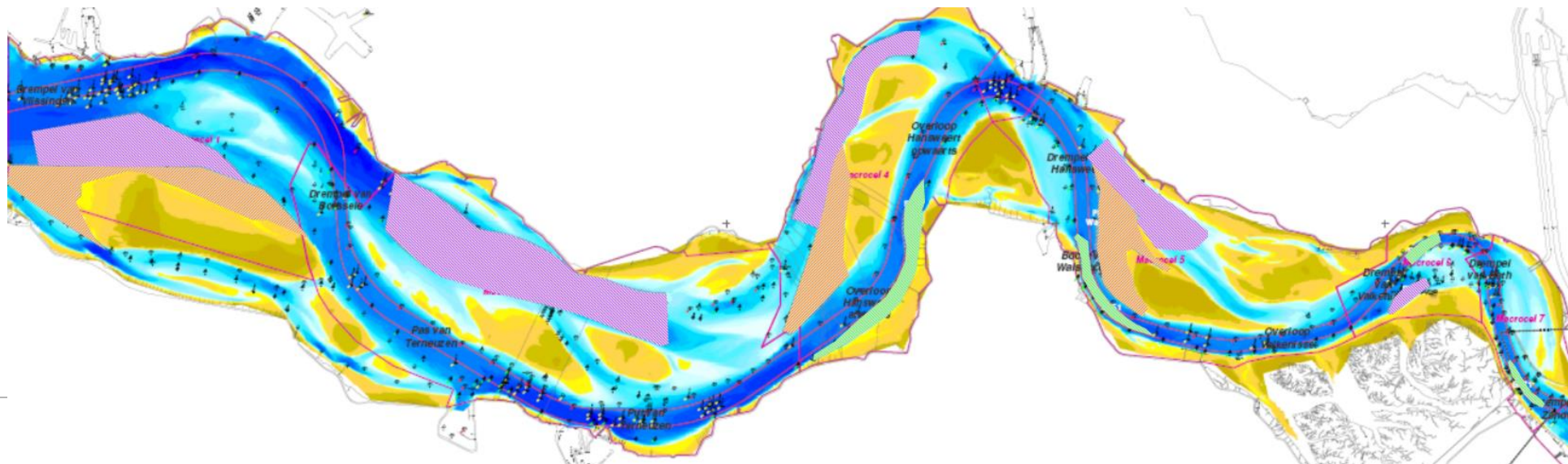
Commissie Monitoring Westerschelde

Basisprincipes in vergunning

	Plaatrand	Nevengeul	Hoofdgeul
Macrocel 1	8,2	5,5 (max 3,0 Mm ³ /j)	0,0
Macrocel 3	0,0	6,0 (max 3,2 Mm ³ /j)	0,0
Macrocel 4	5,0	2,0 (max 2,4 Mm ³ /j)	15,5
Macrocel 5	6,5	7,0 (max 3,8 Mm ³ /j)	3,5
Macrocel 6	0,0	1,5 (max 1,0 Mm ³ /j)	3,5
Macrocel 7	0,0	0,0	2,0

1. Instandhouding van het meergeulenstelsel

- Ontwikkeling watervolume nevengeulen

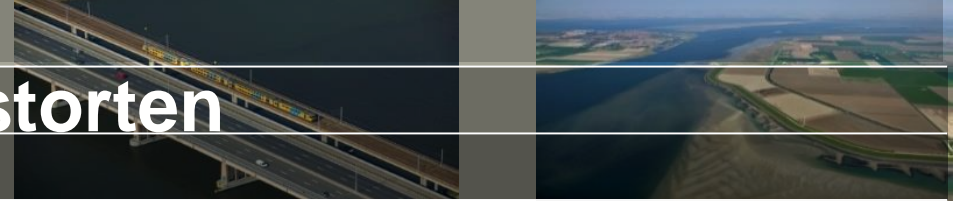
2. Ecologische winst plaatrandstortingen

- Ontwikkeling laagdynamisch areaal
- Stabiliteit stortingen

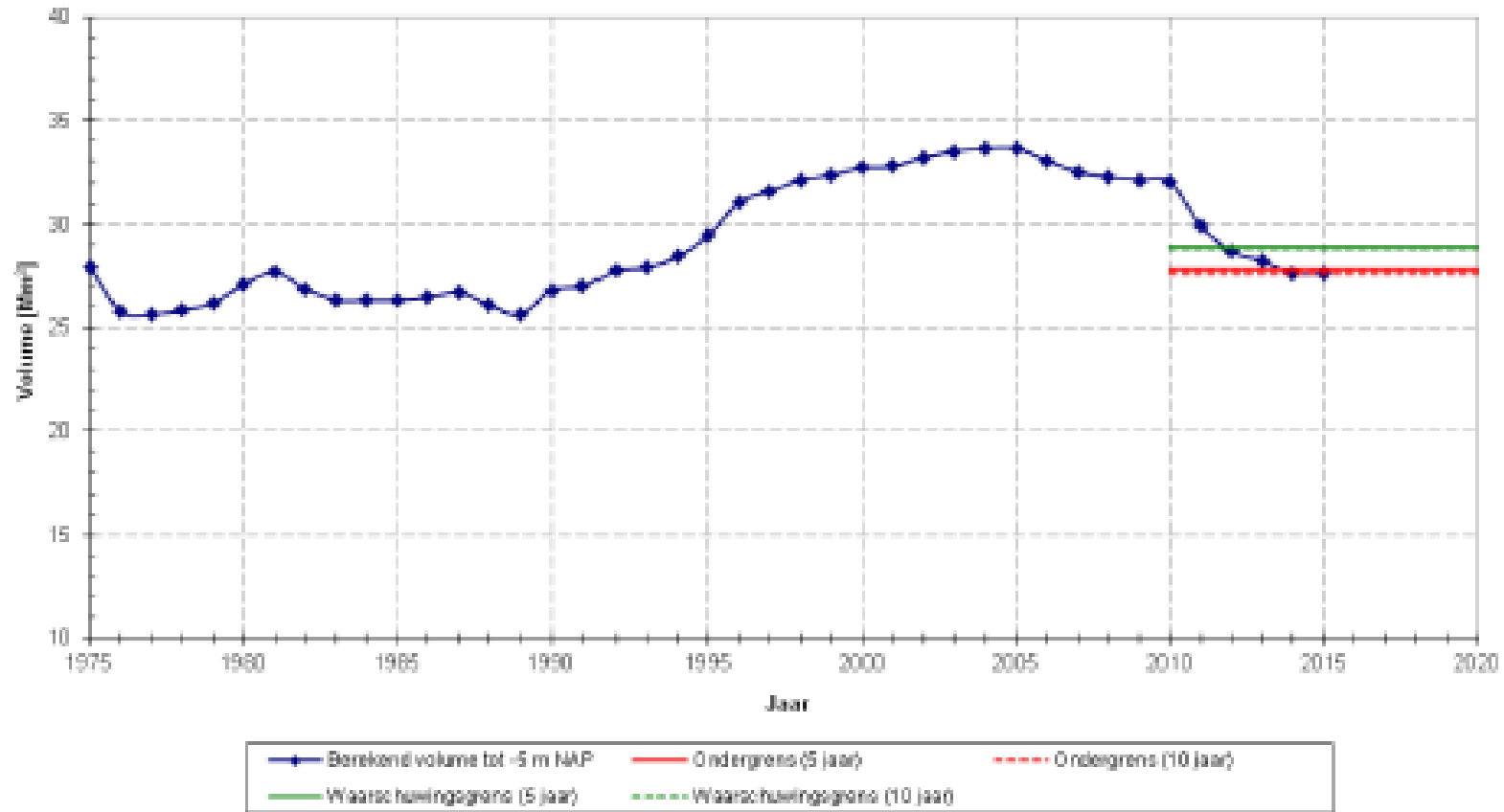
3. Behoud ecologisch waardevol areaal

- Ontwikkeling waardevol areaal hele Westerschelde
- Ontwikkeling hoogte platen
- Ontwikkeling schorranden

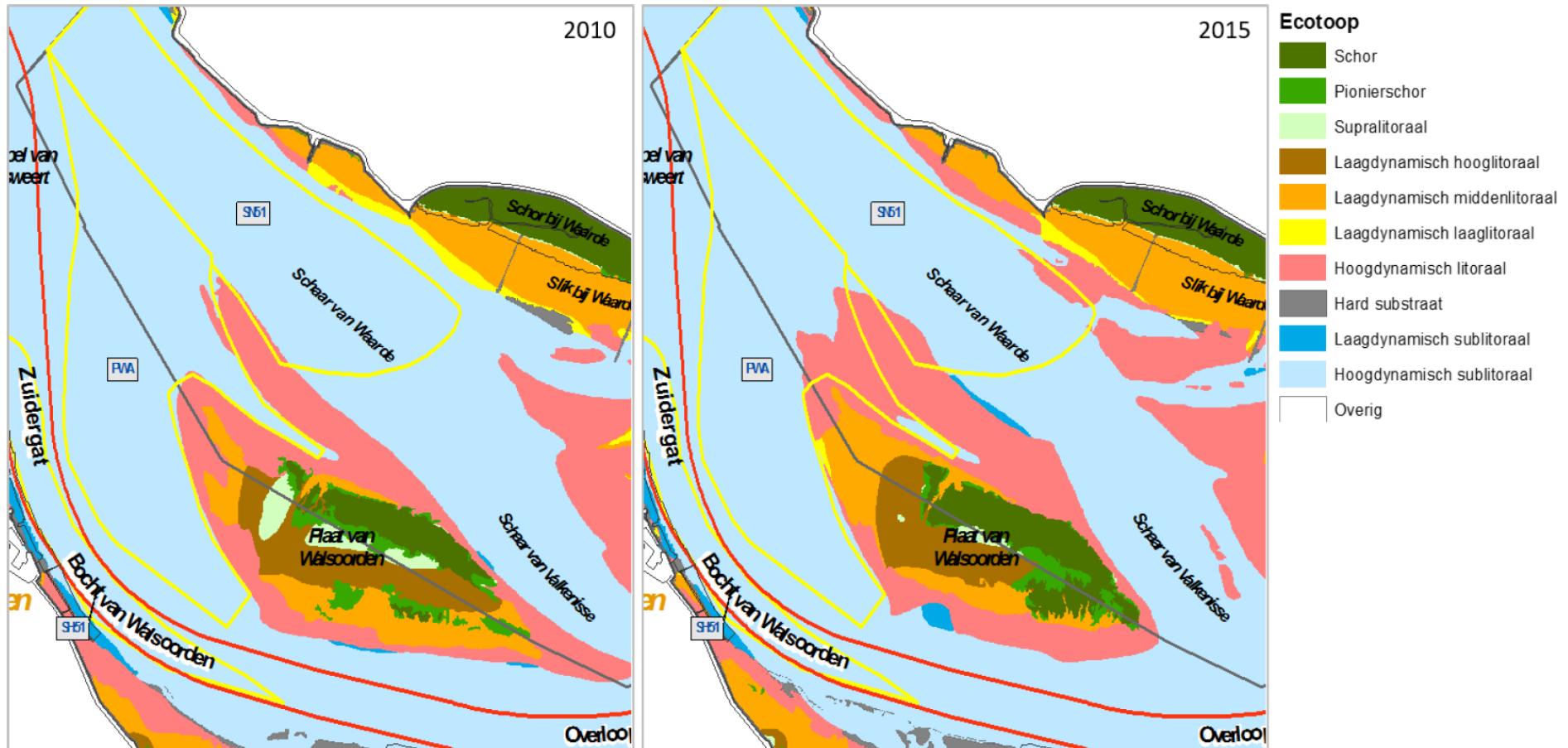
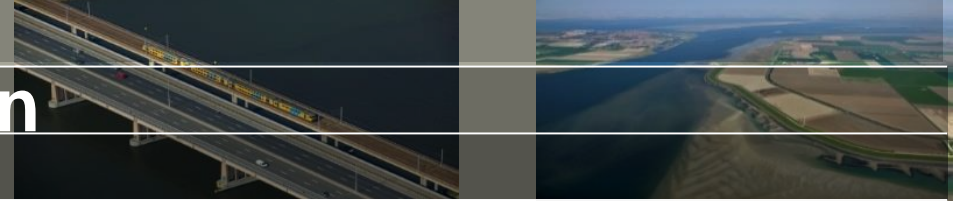
Voorbeeld kwaliteitsparameter flexibel starten

Macrocel 5 - Vloedschaar (nevengeul)

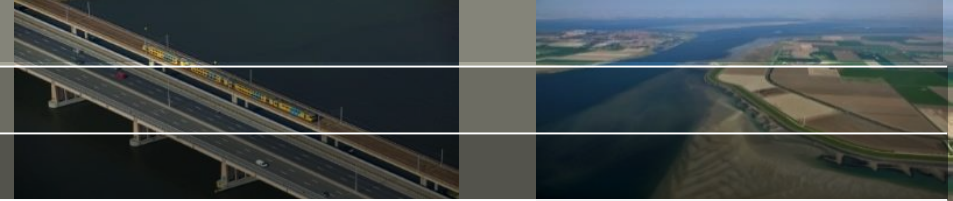

Plaatrandstorting: Ecotopen Walsoorden

Vraagstuk voor 'flexibel storten':

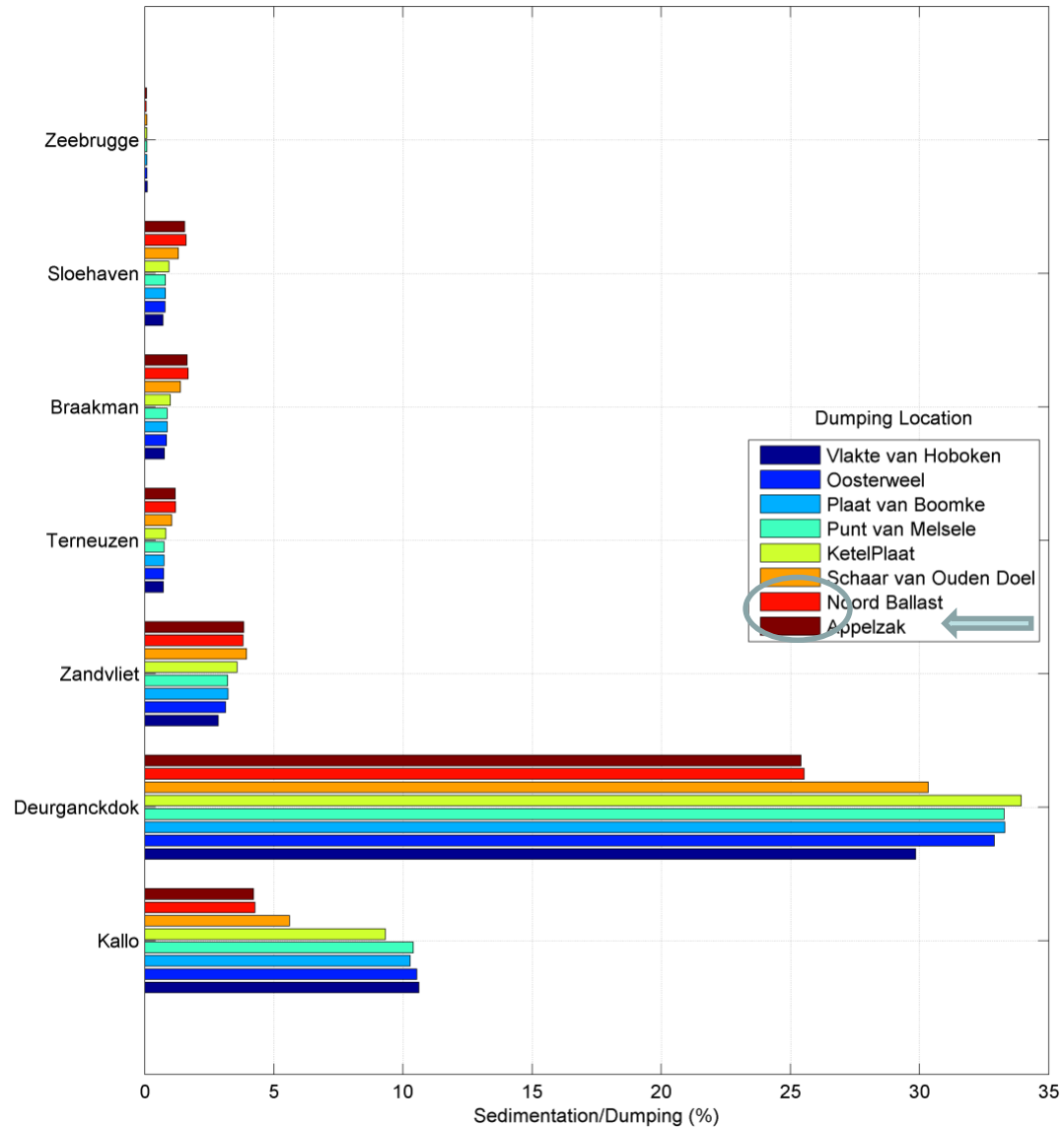

Welke fysische ontwikkeling moeten we nastreven in (hele) estuarium, gezien **alle** functies

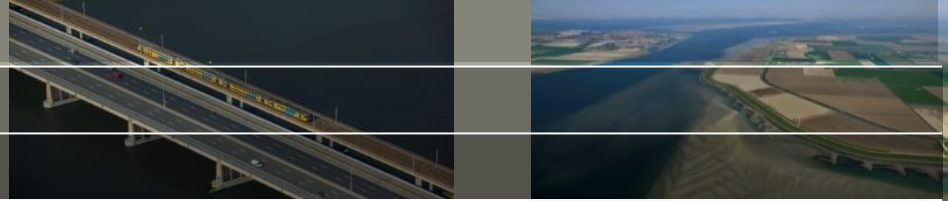
- Welke **morfologi(sch)e (processen)** genereren de belangrijke **ecologische** waarden (mozaïeken, gradiënten, morfodynamiek)
- Sediment voor extra **veiligheid?**
- Vaargeulonderhoud (retourstroming) en nautische problemen vermijden (denk aan hinderlijke stromingen en scheiding grote en kleine scheepvaart)

Er is meer! Bv slib anders storten kan ook

Sedimentation per total discharge on monitoring/dumping polygons (contribution %), averaged for 16~30/Mar/2006

Het (vlak) over de grens storten van slib heeft een gunstig effect heeft op sedimentconcentraties, dus op aanslibbing en dus ook op onderhoudsbaggerwerk.

Bedankt